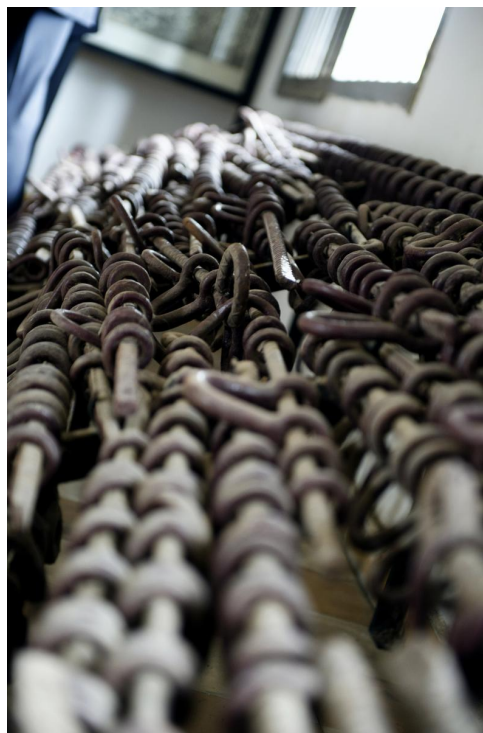

De Røde Khmerer kommer til magten – politisk rænkespil og kold krig

Borgerkrig og udviklede politiske magtkampe har spillet en afgørende rolle for Cambodjas skæbne. Således bredte også den Kolde Krig og især Vietnam-krigen sig indover grænsen til Cambodja og påvirkede den interne politiske magtkamp mellem den politiske højre og venstrefløj.

Den kolde krigs kølige fingeraftryk

Kort efter Cambodjas uafhængighed fra Frankrig i 1953 blev den nyvundne suveræne stat forsøgt inddraget i den kolde krig. I denne periode var den Kolde Krig nemlig brandvarm i nabolandet Vietnam. I midten af 1950'erne forøgede USA den militære bistand i Sydvietnam for at skabe en modvægt til det kommunistiske Nordvietnam, der var støttet af Kina og Sovjetunionen. Den cambodjanske konge, Norodom Sihanouk, forsøgte i lang tid at holde Cambodja ude af konflikten mellem stormagterne ved at prøve at føre en neutral balancepolitik. Denne balancepolitik faldt bestemt ikke i amerikanernes smag, idet de i deres styrkekamp mod Sovjetunionen ikke kunne acceptere en sådan neutralitetspolitik. USA støttede efterfølgende et mislykket kupforsøg mod Sihanouk, som ledte til at kongen i starten af 1960'erne afbrød de diplomatiske forbindelser til USA's allierede i Cambodjas nabolande, Thailand og Sydvietnam. I 1965 afskar han ligeledes den diplomatiske forbindelse til Washington.

Kæder fra Toul Sleng-fængslet, S-21. Det mest berygtede af De røde Khmeres torturcentre, hvor ca. 14.000 blev tortureret - og kun syv overlevede

Den interne magtkamp mellem De Røde og De Blå Khmerer

Men Kong Sihanouk kæmpede ikke blot med udenrigspolitiske problemer. I midten af 1960'erne begyndte en indenrigspolitisk magtkamp. Det politiske angreb mod kongens magt kom både fra højre og venstre side af et klassisk politisk spektrum. De højreorienterede modstandere – typisk top embeds- og militærfolk - døbte Sihanouk de "Blå Khmerer", mens de venstreorienterede – kommunisterne - fik tilnavnet de "Røde Khmerer" (Khmerer er cambodjanernes egen betegnelse for deres etniske tilhørsforhold og identitet).

Kongen forholdte sig markant forskelligt i behandlingen af de to politiske oppositioner. De "Blå Khmerer" fik en langt mere human behandling end de "Røde Khmerer", der blev forfulgt af kongens hemmelige politi. Dette tvang dem i første omgang under jorden for senere – i 1963 - at flygte ind i junglen. Det var på dette tidspunkt, da den unge Saloth Sar, senere kendt som Pol Pot, var blevet leder af Cambodjas kommunistiske parti, at han dannede De Røde Khmerers guerilla-hær med det formål at vælte Kong Sihanouk. De Blå Khmerer, derimod, blev i hovedstaden Phnom Penh, hvor de øgede det politiske pres på kongen. De blev i sidste ende også De Blå Khmerer, der i 1970 væltede Kong Sihanouk, som måtte udnævne De Blå Khmerers leder, general Lon Nol, til ny ministerpræsident. Dette skulle vise sig ikke at være helt uvæsentligt for De Røde Khmerers senere magtovertagelse.

Vietnam-krigen rammer Cambodja

Vietnam-krigen (1965-75) bredte sig i 1969 ind over den cambodjanske grænse. Den daværende general og ministerpræsident, Lon Nol, som i marts 1970 havde taget magten i Cambodja ved et kup mod kong Sihanouk, blev støttet af den amerikanske præsident Richard Nixon. Dette kom eksempelvis til at betyde at Lon Nol gav det amerikanske luftvåben lov til at benytte baser i Cambodja til at foretage angreb i nabolandet Vietnam, hvor USA førte en blodig krig mod de nordvietnamesiske kommunister. Hermed var vejen banet for massive amerikanske bombardementer på cambodjansk grund med det formål at bekæmpe de nordvietnamesiske kommunister, der holdt til i Cambodja. Nixon udnyttede sin alliance med Lon Nol til at udvide jagten på den

nordvietnamesiske ledelse og sendte i april 1970 over 20.000 amerikanske og 40.000 sydvietnamesiske tropper ind i Cambodja.

Efter to måneder trak de sig ud igen, stadig uden at have fundet den nordvietnamesiske ledelse, men efterladende sig et spor af ødelæggelse. Cambodja var forvandlet til en slagmark; overalt var civilbefolkningen berørt af krigen og økonomien brød gradvist sammen.

Den cambodjanske borgerkrig 1970-1975

Vreden over de amerikanske bombardementer skabte konflikt mellem på den ene side Lon Nol og de amerikanske styrker og på den anden side De Røde Khmerer – nu bakket op af Kong Sihanouk, deres tidligere fjende. Med landsfaderen, Kong Sihanouk, i ryggen stod de Røde Khmerer langt stærkere – specielt i landområderne. I takt med tæppebombninger udført af amerikanske fly på uskyldige cambodjanere, der tilfældigvis boede i det land, som flere nordvietnamesere anvendte som skjulested under krigen i nabolandet, steg vreden mod USA. Dermed steg også modstanden mod Lon Nol-styret, der samarbejdede med den aggressive stormagt, og tilmed havde det nye styre vist sig korrupt i andre anliggender. Opmuntret af den stigende opbakning blandt befolkningen besluttede Pol Pot og de Røde Khmerer, at tiden var moden til at gå i væbnet kamp mod Lon Nol-regimet. Det udmøntede sig i en regulær borgerkrig fra 1970-75, der kostede omkring 600.000 cambodjanere livet.

Vrede mod USA – støtte til de kommunistiske Røde Khmerer

Fra 1973 optrappede USA igen bombningerne, denne gang mod de dele af Cambodja, hvor de Røde Khmerer havde vundet magten. Bombningerne var ikke udelukkende rettet mod militære mål, men spredte død og ødelæggelse i utallige landsbyer. Det amerikanske luftvåben kastede en samlet bombemængde på 539.129 ton ud over det lille sydøstasiatiske land. Dette er tre gange så meget som den mængde, USA brugte mod Japan under hele 2. Verdenskrig. Provinser i Cambodja blev bombarderet til ukendelighed, 150.000 civile blev dræbt og mange tusinde cambodjanere måtte flygte til de større byer for at finde ly for bombardementerne.

Hovedstaden Phnom Penhs indbyggertal fordobles hurtigt, men byen stod snart på randen af en hungerkatastrofe. Lon Nols regering havde ikke længere meget at stå imod med, og i 1975 kom den endelige konfrontation med de Røde Khmerers oprørsstyrke. De Røde Khmerer tog magten, fik Lon Nols regering til at gå af og tvang de sidste amerikanere til at trække sig ud af Cambodja. Befolkningen hylkede deres befriere.

Mange er senere fremkommet med den teori, at havde det ikke været for de amerikanske bombardementer af Cambodja, havde De Røde Khmerer aldrig kunne samle så stor opbakning i befolkningen. Den kommunistiske ideologi var langt fra det, som tiltrak den cambodjanske befolkning til De Røde Khmerer. Lidt drilsk kunne man endda sige, at amerikanernes kamp mod udbredelsen af kommunismen i Vietnam resulterede i støtte til og etableringen af et ualmindelig grusomt kommunistisk terror-regime i Cambodja.

©Dansk Institut for Internationale Studier, diis.dk